

несколько видов хирургических доступов. Стандартный задний доступ с ламинэктомией выполнен у 21 больного, трансстаракальный доступ выполнен у 2 больных, латеральный экстракавитарный доступ у 5 больных, трансфасетный педикулосохраняющий доступ у 7 больных, боковой транспедункулярный подход выполнен у 23 больных. Выбор доступа зависел в основном от 3 особенностей грыж: а) расположения (медильная, парамедильная, латеральная); б) размеров грыж и степени компрессии мозга; в) консистенции грыж (оцифицированная, мягкотканая). Из 58 больных у 22 больных грыжи были малые (уменьшение позвоночного канала на 0—10%), у 25 средние (> 10—20%), и у 11 большие (> 20%). Среди 58 больных у 7 имела место, срединная грыжа, у 19 парамедильная, у 32 латеральная грыжа грудных дисков. Результаты хирургического лечения оценивались по созданной нами шкале оценки состояния больного с грудной миелорадикулопатией (ШГМР).

Результаты и их обсуждение. Результат оценен как отличный (75—100% по шкале ГМР) у 9 больных, при этом у 5 был применен боковой транспедункулярный подход, у 2 — латеральный экстракавитарный, и у одного — трансфасетный педикулосохраняющий; хороший результат (50—74%) был у 34 больных, из них у 16 больных применен боковой транспедункулярный подход, у 10 — ламинэктомия, трансфасетный педикулосохраняющий — у 5 больных, у 2 — латеральный экстракавитарный, трансстаракальный подход был применен у 2 больных; удовлетворительный результат (25—49%) определен у 9 больных, из них у 5 была применена ламинэктомия, у 2 — транспедункулярный доступ, у 1 — трансфасетный педикулосохраняющий и у 1 — латеральный экстракавитарный доступ; у 4 больных результат остался без изменений (0—24%) у всех была применена ламинэктомия; у 2 больных результат был определен как плохой (<0%) у всех также была применена ламинэктомия.

Выводы. Использование шкалы оценки состояния больных с грыжами грудного отдела позвоночника (шкала грудной миелорадикулопатии — ШГМР) позволяет объективизировать результаты хирургического лечения больных, а также сопоставить результаты лечения грыж грудного отдела позвоночника различными доступами.

Якість життя пацієнтів після протезування міжхребцевих дисків рухомими імплантатами

Квасніцький О. М., Слинко Є. І.

Інститут нейрохірургії ім. акад.

А. П. Ромоданова АМН України, Київ, 04050, вул. Мануйльського, 32, (044) 486-95-03,

E-mail: kvas80@yandex.ru

У Інституті нейрохірургії за 5 років виконано 22 оперативних втручання із протезуванням міжхребцевих дисків. Із них 4 втручання на поперековому рівні та 18 — на шийному. Метою роботи є оцінка якості життя пацієнтів у динаміці.

Якість життя пацієнтів оцінювалась із використанням короткого опитувальника загального стану здоров'я SF-12 (оцінювались загальні фізична і психічна компоненти здоров'я), аналогової 100-бальної шкали болю та індексу непрацездатності при дегенеративних захворюваннях поперекового хребта

Освестрі (Oswestry disability index) та його модифікації для шийного остеохондрозу. Оцінка якості життя проводилась шляхом заповнення відповідних анкет тричі: перед оперативним втручанням, через 2-3 місяці після операції та через щонайменше 1 рік (до 5 років) після операції.

Післяопераційне спостереження доступне для 3 пацієнтів прооперованих на поперековому рівні та для 12 пацієнтів — на шийному рівні.

У групі протезування міжхребцевого диску на шийному рівні середні показники становили. До операції: фізична компонента загального стану здоров'я $24,7 \pm 0,3$; психічна компонента загального стану здоров'я $26,5 \pm 0,3$; індекс болю $83,1 \pm 1,0$; індекс непрацездатності Освестрі (модифікація) $76,3 \pm 0,9$. Через 2-3 місяці після операції ці показники становили: $34,6 \pm 0,4$, $41,2 \pm 0,5$, $17,1 \pm 1,4$, $28,7 \pm 1,5$ відповідно. Через щонайменше 1 рік після операції показники наступні: $40,8 \pm 0,5$, $55,9 \pm 0,7$, $8,8 \pm 1,2$, $19,7 \pm 1,1$ відповідно.

У групі протезування міжхребцевого диску на поперековому рівні середні показники становили. До операції: фізична компонента загального стану здоров'я $22,3 \pm 0,6$; психічна компонента загального стану здоров'я $26,2 \pm 0,7$; індекс болю $85,0 \pm 1,7$; індекс непрацездатності Освестрі $83,3 \pm 4,4$. Через 2-3 місяці після операції ці показники становили: $27,7 \pm 0,6$, $34,9 \pm 1,2$, $40,0 \pm 3,3$, $46,0 \pm 5,0$ відповідно. Через щонайменше 1 рік після операції показники наступні: $34,3 \pm 0,6$, $42,9 \pm 1,6$, $21,1 \pm 2,5$, $25,3 \pm 3,2$ відповідно.

Таким чином, обох групах пацієнтів спостерігається чітка позитивна динаміка оцінюваних показників якості життя. Різниця за усіма досліджуваними параметрами до операції та через 1 рік після неї є статистично достовірною ($p < 0,05$). Причому, така динаміка прослідковується у кожного окремого пацієнта.

Чрезкожная эндоскопическая дискэктомия — путь к ранней реабилитации и повышению качества жизни при грыжах межпозвонковых дисков пояснично-крестцового отдела позвоночника

Стегний С. А., Бублик Л. А., Мятюшин И. И.

НИИ травматологии и ортопедии Донецкого государственного медицинского университета им. М. Горького, г. Донецк, Украина. 83048. Донецк, ул. Артема, 106, т. 8-062-381-38-77, stegniy-sa@rambler.ru

Сочетание понятия здоровья с изучением качества жизни при различных заболеваниях в медицине рассматривается как качество жизни и складается из показателей, которые дают оценку самочувствию, ощущению полноты жизни, работоспособности.

Цель исследования. Изучить результаты хирургического лечения дегенеративно-дистрофических заболеваний пояснично-крестцового отдела позвоночника с оценкой результатов лечения, используя методику визуальной аналоговой шкалы (ВАШ).

Материалы и методы. В клинике нейрохирургии ДНИИТО произведен анализ хирургического лечения грыж межпозвонковых дисков пояснично-крестцового отдела позвоночника за период 2004—2006 гг.